

Blåsippan

Nr 2 • 2022 Årgång 14

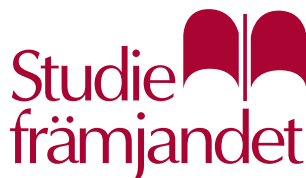
Botaniska Föreningen i Västmanlands län

Innehåll

Det blev ett riktigt bra floraår	3
Svamputflykt i Kolarbyn	4
Överraskande fynd av kärrkantarell	6
Varje växt är vacker på sitt sätt	7
Vi upplever natur, har kul och lär mycket av varandra när vi inventerar länets flora	8
Uppdrag: Atlasruta 10F8j 2022	10
Flower Meet 2022	12
Mest rapporterade kärlväxter 2022	22
Kärrspira årets växt 2023	23
Lika som bär: Lingon och mjölon	24
Vild eller inte? Humle i Västmanlands län	26
BioBlitz Västmanland 2023 i Köping	30
Svårt att se sig mätt på guckusko	32
Häng med på Flower afterwork!	35
De vilda blommornas dag:	
Lönnbromossen visade all sin prakt	36
Floraväxteri i slottsmiljö	38
Ängar och slätter på årets höstmöte	42
Gammal rågform från Arboga	43
Bärmålla på Karelberget	44

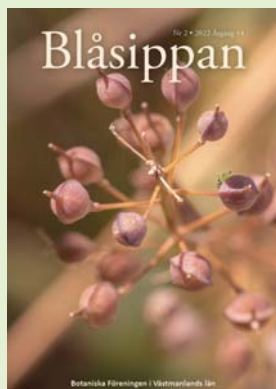
Sanddådra återfunnen efter 39 år	46
Under luppen: Dennis Nyström	48
FOTOSyntesen	50
Föreningsinformation	51

Botaniska Föreningen
i Västmanlands län samarbetar
med Studieförbundet
Västmanland

Studieförbundet är partipolitiskt,
fackligt och religiöst obundet.
Profilområden är djur, natur, miljö
och kultur.

www.studieforamjandet.se/vastmanland

Blåsippan nr 2 2022, årgång 14

ISSN 2002-2883

Omslagsbild: Sanddådra, *Camelina microcarpa*, Ängsö.
2022-07-19. Foto: Bengt Stridh

Övriga fotografier: Respektive artikelförfattare (om ej annat anges)

Blåsippan ges ut två gånger per år till medlemmar i Botaniska
Föreningen i Västmanlands län. Tidigare nummer: www.bfiv.se

Redaktion: Jan Petersson och Tina Nordberg

E-post för manus och bilder: blasisppan@yahoo.com

Tryck: Arkitektkopia, Eskilstuna, 2022

Det blev ett riktigt bra floraår

När detta skrivs är 22 100 fynd av kärlväxter inlagda i Artportalen från Västmanlands län och då är året inte slut än. Det gör 2022 till det fjärde bästa året hittills. En viss draghjälp har kommit från konsultinventeringar av jättebalsamin och smal vattenpest. Jättebalsamin ser ut att för andra året i rad bli den mest rapporterade arten i länet, vilket är ett resultat av ökat nationellt fokus på inväsa arter där även allmänheten bidrar med uppgifter.

Surahammars kommun blev under året första kommun att passera aktningssvärda 100 fynd av kärlväxter per kvadratkilometer. Västerås bör bli andra kommun i länet att passera denna milstolpe nästa år.

Ett av de huvudsakliga syftena till att vår förening bildades våren 2008 var att inventera floran av kärlväxter i Västmanland. Att inventera kan låta avancerat men det ska man inte oroa sig över. Alla kan vara med på våra gemensamma inventeringsutflykter, det behövs inga förkunskaper. Vid varje tillfälle har vi en erfaren ledare för gruppen eller grupperna. Det är mycket givande att gå tillsammans i grupp. Det blir roligare än att

gå ensam och vi lär av varandra. Vi går sakta fram och försöker tillsammans sätta namn på de arter vi ser. Det är det snabbaste sättet att lära sig arter och man skulle lika gärna kunna säga att utflykterna är fältkurser i artkunskap. Vid tveksamheter åker floran och appar i mobiltelefonen fram. Så häng gärna med på nästa års utflykter!

En stor nyhet under 2022 var att vi tillsammans med andra naturföreningar och Studieförbundet anordnade Västmanlands första BioBlitz på södra Björnö i Västerås. Det blev en framgång med många deltagare, många fynd, nya medlemmar till föreningen, kontakt med andra föreningar och uppmärksamhet i radio och TV. 2023 blir det en ny BioBlitz som kommer att hållas vid Norska hagar i Köping den 10 juni. Boka in denna dag redan nu i din kalender!

Vill du ha lite botaniskt julpysssel kan du gå ut och spana efter mistlar, som syns bäst vintertid när träden är avlövlade.

Jag passar på att önska alla medlemmar en God Jul och ett Gott Nytt År!

Bengt Stridh, ordförande i BFiV

Utflykt under BioBlitzen på Södra Björnö den 10 juni. Foto: Jan Petersson

Svamputflykt i Kolarbyn

Av Tina Nordberg

Den 11 september hade föreningen sedvanlig svampskådning som också var årets sista utflykt. Ett stort antal medlemmar ställde upp denna sköna höstdag.

I år besökte vi det omväxlande och intressanta området med mila och kolarkojor vid Kolarbyn i Vätterskogen nära Skinnskatteberg.

Dagens examinator var Tom Sävström, som inte var ett dugg orolig för att sommarens torka skulle ställa till det för oss, svamp finns det alltid lovade han inför dagen.

Svamplost var det ju inte heller, i den fuktiga och mossiga blandskogen hittades en del intressanta arter, såsom persiljespindling *Cortinarius sulfurinus* en rödlistad art NT (nära hotad).

Strax därpå hittades en art som skapade lite huvudbry, det var en grupp riddarmusseroner som inte riktigt såg ut eller smakade som de brukar. Vid närmare kontroll bestämdes att det var bitter riddarmusseron *Tricholoma aestuans*.

En glädjande art som lyste upp som en liten sol mellan tallarna var en gul fingersvamp i familjen korallfingersvampar *Ramaria*. Fingersvampar är knepiga och ofta omöjliga att säkert artbestämma ute i fält, de måste mikroskopas. Så den får än så länge benämnas endast som en art inom familjen korallfingersvampar.

En annan art som drog till sig vår uppmärksamhet var lukttickan *Gloeophyllum odoratum*, som växte på granstock och var

Samling kring korallfingersvampar. Foto: Tina Nordberg

ovanligt vackra och fräscha. Ordet *odoratum* kommer från latin och betyder lukt/doft i allmänhet. Vad luktar den då, det är en svårbestämd arom som jag i alla fall njuter av, lite åt anishållet.

På tall noterade vi citronticka *Antrodia xantha*, en blekgul resupinat art som när den är torr spricker upp på ett typiskt sätt, pedagogiskt och fantasifullt beskrivet av Klas Jäderfeldt i Tickboken; ”Den har ett rörlager som gärna spricker upp i något som ser ut som en stadskarta, med långa, genomgående huvudgator med tvärgator emellan. De flesta tvärgatorna är återvändsgator och når alltså inte ända fram till nästa huvudgata”. Se bild.

Vi poängterade hur viktigt det är att summera så många iakttagelser och sinnen som möjligt när en svamp ska identifieras. Lukt och smak är viktiga kännetecken, det är bara att sniffa på och med en pytteliten tugga, smaka och sedan spotta ut. Visst är det både bittert och svidande att smaka på skarpa riskor, det får man som svampnörd bjuda på.

Antalet funna arter från dagen blev cirka 50, varav de flesta är inlagda i Artportalen.

Som alltid på utflykt, samlades vi kring en trevlig lägerplats för att summera dagens fynd och avnjuta det vi hade i ryggsäckarna. Kaffet sitter aldrig i vägen i skogen.

En vacker korallfingersvamp (ännu obestämd art) tilldrog sig uppmärksamhet. Foto: Tina Nordberg

Citronticka på tall. Foto: Tina Nordberg

Lukticka. Foto: Tina Nordberg

Persiljespindling var ett av flera spännande fynd. Här några exemplar fotograferade på Baståsen 2021. Foto: Lars Bsenko

Överraskande fynd av kärnkantarell

Av Tina Nordberg

Vid en rundvandring en vacker novemberdag i Ramnäs besökte vi det gamla bruksområdet vid Kolbäckån.

Mellan de gamla stenbyggnaderna föll mina blickar på ett par murade små grunder med låga kanter. Dessa var vattenfyllda och rikligt bevuxna med mossor. Där gjorde vi ett spännande svampfynd. Skulle det visa sig vara en ny art för oss? Jodå, den sällsynta arten kärnkantarell *Arrenhia lobata*. Endast två tidigare gamla fyndplatser var rapporterade på Artportalen för Västmanland och endast 35 för hela landet.

De gråbruna till svarta fruktkropparna är tunnköttiga, mjuka och upp till 4,5 centimeter breda. Svampens ovasida är inte alls så iögonfallande och kan vara svår att upptäcka bland torra löv. Undersidan är vacker mönstrad med så kallade åsar. Kärnkantarellerna växte direkt på mossan, i det här fallet

sannolikt kärnkrokmossa, *Sarmentypnum exannulatum*.

Normalt växer de i mycket våta marker som kärr, mossar och fens (mineralrikt torv-område). Man kan säga att de vi fann växte på en avvikande plats, men ändå mycket blött och skuggigt mellan byggnaderna.

Fruktkroppens vackra undersida med det tydliga mönstret med åsar. Ramnäs, 2022-11-12.

Varje växt är vacker på sitt sätt

Av Per Jonsson

En kort reflektion över spännvidden i det estetiska i växtvärlden: Växter kan vara som många av våra fåglar, färggranna och iögonfallande vackra. Som kungsfiskaren, en flygande diamant.

Tänker då på några växter som jag floraväktar. Backsippa *Pulsatilla vulgaris*, med sina blåviolettera blommor, pryder vilken växtplats som helst. Mosippa *Pulsatilla vernalis*, med sin vita blominsida, lyser upp den för årstiden ofta bruna omgivningen. Knölvial *Lathyrus tuberosus*, med rosenröda och väldoftande blommor, kan jag stå och beundra vid vägkanten trots lastbilar som dundrar förbi på några meters avstånd.

Men så finns det växter som kan bli bortrensade eftersom de inte ser ut så mycket för världen, kan tyckas. Tänker i detta fall på lungrot, *Blitum bonus-henricus*. Det är en flerårig växt med ett rätt så enhetlig grönaktigt utseende. Sårbar (VU) enligt rödlistan. Hittas bland annat runt bondgårdar, störd miljö. Ofta i sällskap med brännässlor.

Jag floraväktar lungrot i Stora Sensta, Munktorp, Köpings kommun. Växer där mot en stor lagerbyggnads vägg. Den finns på båda sidor om den stora porten där arbetsfordon kör ut och in. Självklart i farozonen. Jag blir glad när fastighetsägarna ser till att skydda den. Heder åt dem!

När jag ser en växt roar jag mig med att fundera över hur det kommer sig att växten växer där den växer och hur den kommit dit. Lungroten står alltså där det har trampats och trampas. Tänk då om växter kunde tala vårt språk.

Lungrot är ett kärt återseende för mig i maj månad. Tar då fram luppen och detaljstuderar den. Jag tycker att lungroten är vacker på sitt sätt. Stora Sensta, 2022-05-17.

Vi upplever natur, har kul och lär mycket a

Av Bengt Stridh

Ett av de huvudsakliga syftena till att vår förening bildades våren 2008, på initiativ av Christina Flint Celsing, var att inventera floran av kärlväxter i Västmanland. Ulf Malmgrens Västmanlands flora för landskapet Västmanland var då 26 år gammal sedan utgivningen och merparten av uppgifterna från hans inventering var runt 30 år gamla.

Valde länet

På tre decennier hade det hänt mycket med jordbruk, skogsbruk och de större orternas tillväxt. Så här i efterhand har jag något vagt minne av varför vi beslutade att välja Västmanlands län i stället för landskap som vårt område. Det kan ha spelat in att Örebro Läns Botaniska Sällskap, ÖLBS, redan

fanns. ÖLBS bok Närkes flora, som kom 2013, omfattade dock landskapet Närke. Därmed har västra delen av landskapet Västmanland, som tillhör Örebro län, blivit något av en enklav som inte omfattas av någon sentida provinsinventering. Den tredjedel av landskapet Västmanland som tillhör Örebro län omfattar 2 673 kvadratkilometer. Det är en yta som är dubbelt så stor som Öland.

Rikstäckande rutnät

Denna historiska tillbakablick får tjäna som inledning till att vi inventerar så kallade atlasrutor med kryptiska beteckningar som 10F8j. När vi 2008 lade upp riktlinjerna för inventering av kärlväxter i Västmanlands län beslöt vi att inventera länet i rutor om 5x5 kilometer, liksom många andra provinsprojekt. Dessa rutor kallas atlasrutor då de är tänkta att vara underlag till en växtatlas. Inom varje atlasruta är målet att finna så många arter av kärlväxter som möjligt.

Atlasrutornas beteckningar av typen 10F8j bygger på ett rutnät över hela Sverige där 10F motsvarar en ruta om 50x50 kilometer. Den efterföljande siffran och bokstaven talar om vilken 5x5 kilometer ruta det är i nordlig (0-9) respektive östlig (a-j) riktning inom den stora rutan om 50x50 kilometer.

Artportalen

Tidigare provinsprojekt runt om i landet har haft som mål att publicera en bok om provinsens kärlväxtflora. Något sådant mål satte vi inte 2008. Vi bestämde oss för att använda Artportalen för rapportering av våra fynd, där uppgifterna skulle finnas tillgängliga för alla så snart vi lagt in våra observationer i Artportalen.

Nattviol *Platanthera bifolia* fotograferad under föreningens utflykt till Ängsö den 12 juni 2021. Foto: Jan Petersson

t av varandra när vi inventerar länets flora

Årligt urval

Varje år väljer föreningen ut minst en atlasruta som vi gemensamt inventerar under utlysta utflykter till rutan. Vid varje tillfälle i år har vi delat in oss i två eller tre grupper med en erfaren ledare för varje grupp. Det är mycket givande att gå tillsammans i grupp, det blir roligare än att gå ensam och vi lär av varandra.

Naturligtvis rapporterar vi även fynd från våra andra aktiviteter. Det är också värdefullt att var och en rapporterar fynd från egna utflykter. Många har valt "egna" atlasrutor, som de känner ett extra ansvar för att inventera. Det hindrar förstås inte andra från att rapportera fynd i samma ruta. Ju fler aktiva och ju fler rapporterade fynd, desto bättre.

Alla kan vara med

Att inventera kan låta avancerat, men det ska man inte oroa sig över. Alla kan vara med, det behövs inga förkunskaper. Vi går sakta fram och försöker tillsammans sätta namn på de arter vi ser. Vid tveksamheter åker florran och appar i mobiltelefonen fram. Om vi har svårt att finna ett namn på en art tar vi med en del av växten och visar för de andra grupperna för hjälp med artbestämning då vi återsamlas vid dagens slut. Om det då fortfarande återstår tveksamheter får ett belägg pressas och skickas för senare kontroll till någon expert inom systematisk botanik.

Väl mött på kommande inventeringar och alla andra aktiviteter!

Imponerande buskage av vackert blommande slån *Prunus spinosa* mötte deltagarna på utflykten till Rudö den 8 maj 2022.
Foto: Bengt Stridh

Uppdrag: Atlasruta 10F8j 2022

Av Bengt Stridh

Som inventeringsruta för 2022 valde vi 10F8j i Arboga kommun, med Medåker som enda tätbebyggelse i rutan. Föreningen har under året arrangerat tre besök i rutan:

- 5 maj
- 16–17 juli, "Flower Meet"
- 14 augusti

Totalt 1 940 fynd av 411 arter blev resultat av årets inventering i denna atlasruta. Antal arter av kärlväxter angivna i Artportalen i denna ruta från och med 2009, som var den officiella starten för vår länsinventering, ökade därmed från 61 till 415 arter. Det blev dessutom noteringar av en lav, fem svampar, 17 ryggradslösa djur, en fågel och ett däggdjur.

Vi såg nio rödlistade arter av kärlväxter i rutan under 2022, där gullklöver sticker ut med tio fynd. Ulf Malmgren skriver i Västmanlands flora (1982) att den är "Mest inkommen med främmande frövaror, knapast längre efter 1940-talet".

En anledning till att vi valde just denna ruta var att den hade haft få besök tidigare och att vi genom våra inventeringar vill öka kunskapen om floran i de rutor vi väljer ut som föreningsrutor. Vi lyckades mycket bra med det i år, bra jobbat av alla som var med! Vi firade tillsammans med en middag på café Två Skator i Arboga på lördag kväll.

Under alla år är 451 arter angivna från rutan. Det är alltså ytterligare 40 arter sedda före 2009, de flesta från tiden då Ulf Malmgren jobbade med Västmanlands flora under 1970-talet. Arter som sanddådra *Camelina microcarpa* (VU), vit kattost *Malva pusilla* (VU), etternässla *Urtica urens* (NT) och grått saltgräs *Puccinellia distans* är sannolikt

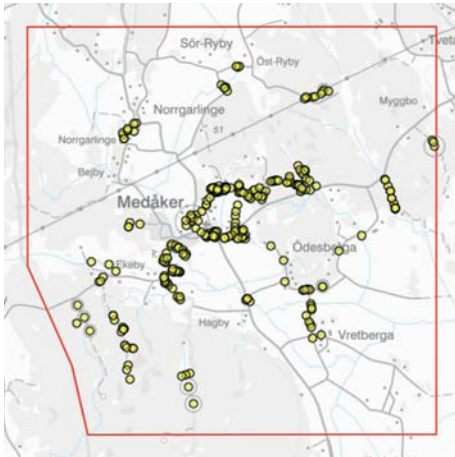
Rödlistade arter funna i atlasruta 10F8j under 2022 års inventeringsbesök

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Antal fynd	Rödlistekategori
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	12	EN
Backstarr	<i>Carex ericetorum</i>	1	NT
Backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	1	NT
Gullklöver	<i>Trifolium aureum</i>	10	NT
Krusfrö	<i>Selinum carvifolia</i>	1	NT
Skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	5	CR
Stortimjan	<i>Thymus pulegioides</i>	1	VU
Svinrot	<i>Scorzonera humilis</i>	1	NT
Vårstarr	<i>Carex caryophylllea</i>	2	NT

försvunna med tanke på jordbrukets förändring. Ett frågetecken även om ryl *Chimaphila umbellata* (EN) finns kvar, den är en skogsväxt som missgynnas av vår tids kalhyggesbruk.

Vi har inte besökt rutans alla hörn så det finns säkert flera arter att finna i rutan. Bland hittills helt saknade arter i rutan finns exempelvis blåsippa *Hepatica nobilis*, hirsstarr *Carex panicea*, kråkbär *Empetrum nigrum*, midsommarblomster *Geranium sylvaticum*, olvon *Viburnum opulus*, ormbär *Paris quadrifolia*, revlumner *Lycopodium annotinum*, stinknäva *Geranium robertianum* och åkervädd *Knautia arvensis*, som alla borde finnas i rutan.

För en botanist som rör sig sakta genom landskapet, noga studerar och antecknar alla arter blir det inte så stora ytor som hinns med under en dagsutflykt. Kartan med våra fynd från 2022 visar att rätt stor andel av rutan saknar noteringar, men det har alltså sin förklaring.

Fyndplatser för kärllväxter inlagda i Artportalen i atlasruta 10F8j under 2022. En liten del i sydväst ligger i Örebro län.

Fyndplatser för gullklöver inlagda i Artportalen i atlasruta 10F8j under 2022. Gul prick är fynd av Ulf Malmgren 1977, orange triangel är fynd under 2022.

Sommarens inventeringar i rutan gav hela tio fynd av gullklöver. Här är ett av bestånden avbildat under Flower Meets första dag, den 16 juli. Foto: Einar Marklund

Spaning utmed vägar i kulturbygd

Einar Marklund

Område tre, den sydöstra delen av rutan, består till stor del av åkermark med ett par större byar: Vretberga och Ödesberga. Åkermarken ägnade vi inte någon större uppmärksamhet, men vi spanade lite efter flyghavre *Avena fatua* som en förbipasserande ortsbo upplevde som ett problem. Dock sågs ingen flyghavre.

Till de trevligare åkerogräsen hörde trädgårdsveronika *Veronica persica* och blåklint *Centaurea cyanus*. Ett fält med insädd grön gödslingsblandning, honungsfacelia *Phacelia tanacetifolia*, blodklöver *Trifolium incarnatum* och solrosor *Helianthus annuus*, avvek från åkermarken i övrigt.

Skogsområdena i norra delen av området tre genomströvades längs ett par grus-

vägar. Längs en av vägarna löpte en bäck med en lummig och svårframkomlig ravin, fylld med majbräken *Athyrium filix-femina*, älggräs *Filipendula ulmaria* och andra högvuxna växter. I bäcken i ravinens botten flöt bland annat rostnate *Potamogeton alpinus* och en obestämd länke *Callitriche*.

Grusvägsfloran var i stort sett den vanliga, men några trevliga inslag är värda att nämna: gullklöver *Trifolium aureum*, svinrot *Scorzonera humilis*, grönvit nattviol *Platanthera chlorantha* och grusstarr *Carex hirta*. Ett par decimeterhøga plantor av tok *Dasiphora fruticosa* vid vägkanten väckte särskild uppmärksamhet.

Ödesberga och Vretberga är gamla byar. Ödesberga lär ha fått sitt namn av att den

Malin Max Nordgren, Lise-Lotte Norin, Karin Bjerner och Tom Sävström inventerar grusvägsfloran. Karins strävvhåriga tax Mulle var mer nyfiken på omgivningarna.

avfolkades helt under digerdöden. Vretberga är en så kallad klungby, med husen samlade i klunga kring ett vägsäl.

Längs vägarna genom byarna finns en del gamla gårdsväxter som pepparrot *Armoracia rusticana*, rosenmalva *Malva alcea*, oxtunga *Anchusa officinalis*, blåeld *Echium vulgare* och krollilja *Lilium martagon* tillsammans med nyare trädgårdsrymlingar som kungsmynta *Origanum vulgare* och stortimjan *Thymus pulegioides*.

En buske fint blommande fläder *Sambucus nigra* fanns i anslutning till Vretberga. I Ödesberga, vid vägsälket mot Vretberga finns en torrbacke med ett gammalt lider. Där hittade vi bland annat en buske blåtry *Lonicera caerulea*, ett gammalt päronträd *Pyrus communis*, en fin förekomst av blommande backnejlika *Dianthus deltoides*, ett stort antal små tuvor av backstarr *Carex ericetorum* och inte minst en stor förekomst av gullklöver *Trifolium aureum* längs vägen i ett sammanhängande bestånd av minst 20 meters längd.

Söder om Ödesberga korsar vägen en bäck, Vibybäcken. Här var vattenvegetationen frodig och högvuxen med stora tuvor av

Vattenmärke vid Vibybäcken, 2022-07-16.

vasstarr *Carex acuta*. Vattenmärke *Sium latifolium* var ett av de intressantare fynden men här fanns också blomvass *Butomus umbellatus* och en högvuxen ljusgrön vassrugge som visade sig vara storigelknopp *Sparganium erectum*. Gul näckros *Nuphar lutea* blommande. Anmärkningsvärt är väl också fyndet av backlök *Allium oleraceum* i vägkanten i anslutning till ån.

Frånsett bäckarna finns inga våtmarker i den här delen av rutan.

I Ödesberga mötte gruppen ett imponerande bestånd av gullklöver, vars sammanhängande längd var minst 20 meter. 2022-07-16.

Fann ett eldorado för ormbunksväxter

Bengt Stridh

Under helgen 16-17 juli hade föreningen ett lyckat Flower Meet i Arboga, där vi inventerade kärlväxter i en atlasruta vid Medåker. 15 personer deltog under lördagen och 6 personer under söndagen.

Lördagen utgick vi till fots från vår samlingsplats vid Medåker bygdegård och tillämpade principen gräv där du står. Nästa dag kompletterade vi öster om Medåker och tog oss sedan med bil norrut i rutan.

Vi gick ut hårt med första intressanta fynd redan i vägdike intill bilparkeringen vid bygdegården. Det var en blommande planta av krusfrö *Selinum carvifolia* (rödlistad NT). Intill fanns även gräddmåra *Galium mollugo* × *verum*, som är en relativt vanlig hybrid mellan gulmåra *Galium verum* och stormåra *Galium mollugo*. Blommornas färg blir ett mellanting mellan stormårans vita blommor och gulmårans gula blommor, vilket gör det lätt att upptäcka denna hybrid när den blommor om man bara tänker på att titta efter plantor med avvikande färg.

På en berghäll intill en lada fann vi en blommande planta av den i Västmanland rätt ovanliga mjukplister *Lamium amplexicaule*. Den har långa ledstycken och har ofta små, kleistogama blommor som gör att den avviker från de betydligt vanligare rödplister *Lamium purpureum* och flikplister *Lamium hybridum*. De kleistogama blommorna öppnar sig inte och är därför hänvisade till att pollinera sig själva. Det blir därmed ingen blomsterprakt att beskåda på dessa plantor. I vägkanten intill stod stubbtåg *Juncus compressus*. Den är hyggligt lätt att se när den som här växte i en vägkant, men förbises lätt när den står i ängsmarker.

Ett mycket överraskande fynd i tallskog med blåbär *Vaccinium myrtillus* i fältskiktet vid Långmossen öster om Medåker var en fin planta av kambräken *Blechnum spicant*, som är en raritet i Västmanlands län. Den har en västlig-sydvästlig utbredning i Sverige och blir allt sällsyntare österut i landet. I närheten fanns även hultbräken *Phegopteris connectilis*, den ovanligare lundbräken *Dryopteris dilatata*, majbräken *Athyrium filix-femina*, skogsbräken *Dryopteris carthusiana*, träjon *Dryopteris filix-mas* och örnbräken *Pteridium aquilinum*, så platsen var ett eldorado för ormbunksväxter.

Sporer av kambräken kan spridas långt med vindarna och kan dyka upp i enstaka exemplar i princip var som helst i barrskog, utom i de torraste miljöerna. Det gör det omöjligt att hos oss i Västmanland att gå ut och leta efter kambräken. Snarare är det en art som man råkar gå på om man har tur. Så håll ögonen öppna!

Längs vår väg försökte vi finna så många olika biotoper som möjligt. Vi passerade berghällar i dagen med nu bruna luddlosta *Bromus hordeaceus*, vit fetknopp *Sedum album* (möjligen spridd från tidigare odling då det var ett bestånd av syren *Syringa vulgaris* intill) och ullört *Filago arvensis*, barrskog, små kärr med Jungfru Marie nycklar *Dactylorhiza maculata* subsp. *maculata* och tranbär *Vaccinium oxycoccos*. En karaktärsart i vägdiken öster om Medåker var överraskande hundvide *Salix repens*.

Längs vägkanterna av den gamla grusvägen öster om Medåker fanns flera bestånd av gullklöver *Trifolium aureum* (NT) och även knägräs *Danthonia decumbens* sågs.

Fynd av kambräken i Västmanlands län, inlagda i Artportalen.

Kambräken. Medåker, 2022-07-17.

I vägkanten stod en blommande nattviol *Platanthera bifolia*. Ett par meter bort stod en annan planta. Vi tyckte det var bäst att kolla den också och det visad sig vara grönvit nattviol *Platanthera chlorantha*. Det är lätt att tro att det är samma art när de står så nära, men skenet kan bedra.

I barrskog sydväst om Långmossen förbryllade gulnade skottspetsar på flera granar. Det var skvattramrost *Chrysomyxa ledi*. Det är en rostsvamp som värdväxlar mellan gran och skvattram. SLU skriver så här om dess biologi: "Värdväxling innebär att sporer på granbarren sprids vidare till skvattramblad, vilka angrips och faller av. Den påföljande våren sprids sporer från de angripna skvattrambladen på marken till granens unga årsbarr som gulnar och får fruktkroppar i form

Trädgårdsveronica. Mörkare och större blommor än åkerveronica. Långa blomskaft som är längre än bladen. Öst-Ryby, 2022-07-17.

Åkerveronica. Ljusare och mindre blommor än trädgårdsveronica. Bladskaft ungefär av bladens längd. Öst-Ryby, 2022-07-17.

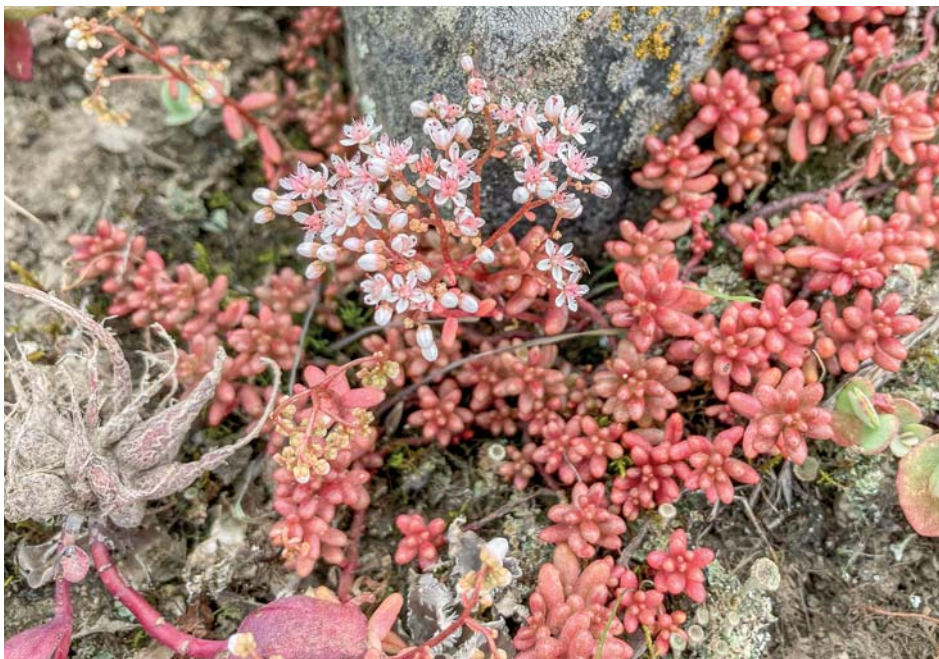
Skvattramrost. Medåker, 2022-07-16.

Kolvsvamp på gräs. Medåker bygdegård, 2022-07-16.

Krusfrö har en kal stjälk som är vasst vingad. Bladflikar oftast med vita spetsar. Medåker, 2022-07-16.

Vit fetknopp. Medåker. 2022-07-16.

av tunnväggiga blåsor etcetera. Livscykeln är därmed ettårig.” En annan udda svamp var kolvsvamp *Epichloë typhina* s.lat. som sågs på två platser på grässtrån.

Vid en plats som uppenbarligen använts som tipplats för trädgårdsavfall fanns bland annat de besläktade penningblad *Lysimachia nummularia* och praktlysing *Lysimachia punctata* samt klasespirea *Spiraea × billardii*.

Vid Sör-Ryby hade vi ett hopp om vattenbundna växter men diket var helt fyllt av vass *Phragmites australis* och mycket artfattigt. I åkerkant vid Öst-Ryby var det pedagogiskt att se åkerveronika *Veronica agrestis* och trädgårdsveronika *Veronica persica* sida vid sida. Blomfärg och blomskaftens längd skiljer.

Den stora Bredmossen, med kraftledningsgata över mossen, hade enahanda vegetation med sjöfräken *Equisetum fluviatile*,

dystarr *Carex limosa* och tranbär (marktäckande) som dominerande, utan öppna vattenytor. Det blev avslutningen på en lyckad helg och vi ser redan fram emot nästa års Flower Meet.

Referens:

SLU. Skadebeskrivning skvatramsrost. <https://epi-resurs.slu.se/SkogsSkada/skadeorsak.cfm?DiagnosID=59>

Klasespirea. Medåker, 2022-07-17.

Uppskattade fynd i en mix av marker

Av Gunnar Björndahl

Det kändes väldigt spännande med "Flower Meet" i Medåker, nära Arboga men ändå exotiskt för en person som mig, som bara bott i trakten ett år. Om man ser på kartan kan man också konstatera att det finns flera olika miljöer som kan anses typiska för de mellansvenska mer låglänta områdena, både stora jordbruksmarker och skogar med myrmarker.

Under lördagen bestämde vi oss för att först se på kulturmark, i princip i närheten av hembygdsgården, och sedan bege oss till skogsområdet mer åt sydväst.

Vi började med en betesmark strax söder om hembygdsgården, och fortsatte med området som i stället ligger strax norr där-om. Det var väl inte alltför konstiga arter vi hittade, men värda att notera var väl liten fetknopp *Sedum annuum*, någon lusern (blå- eller mellan-) *Medicago sativa* samt de strävbladiga oxtunga *Anchusa officinalis* och (troligen uppländsk) vallört *Symphytum × uplandicum*. Vid en bäck längre västerut sågs bland annat skogssäv *Scirpus sylvaticus*, besk-söta *Solanum dulcamara* och vanlig andmat *Lemna minor*.

Efter lunchpaus blev det så skogsområdet i sydväst. Eftersom vi färdades i två bilar med god markfrigång var vi inte rädda för att åka in på en skogsväg. Efter att vi parkerat vid en troligen improviserad grusgrop fortsatte vi till fots söderut mot vägens slut vid en vändplats. Mest intressant var det att se några små myrmarker och ett ställe där man kanske hade åtlät för vildsvin, för där fanns många ogräsväxter mitt ute i skogen. Speciellt konstigt var det att hitta tiggarranunkel *Ranunculus sceleratus* på ett sådant ställe. Utefter

vägen sågs också den i Västmanland mer nyligen spridda arten syltåg *Juncus tenuis*.

Myrmarkerna levde upp till vad de lovade: skvattram *Rhododendron tomentosum*, tranbär *Vaccinium oxycoccos*, rosling *Andromeda polifolia* och på ett ställe hjortron *Rubus chamaemorus*. Rundsileshår *Drosera rotundifolia* fanns både på några myrar och i grus intill vägen! Det var främst fråga om olika fattigkärr, men även en tallmosse och det var där vi hittade hjortronplantor samt tre mogna hjortron! Ett av kärren hade mer öppet vatten precis i mitten, och här fanns någon variant av vit näckros *Nymphaea alba*, men vi kom inte åt att ta reda på exakt vilken sort det var, sydlig, nordlig eller mellan-ting... En typisk art för fattigkärr visade sig också, nämligen strängstarr *Carex chordorrhiza*.

Ett kärr hade gott om Jungfru Marie nycklar *Dactylorhiza maculata* subsp. *maculata*, men en orkidé hade alldeles vita blommor, och bara svagt antydda fläckar på bladen. Eftersom färgen på Jungfru Marie kan variera väldigt mycket, och blommorna ändå hade rätt form, så är det troligast att det rörde sig om denna trots allt.

Även under söndagen började vi med kulturlandskapet, nu vid Garlinge nordväst om kyrkbyn. En art vi inte såg under lördagen, men nu, var hesperis *Hesperis matronalis*, som tidigare har kallats "trädgårdsnattviol", ett något krystat namn. Genom kontakt med de boende i byn fick vi möjlighet att gå in i en hästhage, efter att först ha hälsat på hundarna – förstås.

Sedan ville vi även nu titta mer på skogsmiljö. Först hamnade vi tokigt, och fick er-

känna för en kille som satt på traktorn att vi nog hade kommit fel. Han rekommenderade att vi i stället skulle köra in bland villa-bebyggelsen på den gata som faktiskt kallas Eriksgatan, eftersom det anses att de medeltida kungarna färdades just där. Det blev en ganska kort runda i den skogen, men tallört *Monotropa hypopitys* dök i alla fall upp.

Som avslutning ville vi egentligen titta på bergbranterna intill vägen mot Arboga, från gården Hagby och söderut, men det verkade inte gå att komma intill där utan att passera över en havreåker, så vi avstod. Vi räknade med att om det finns intressanta ormbunkar, som gaffelbräken *Asplenium septentrionale* och/eller svartbräken *Asplenium trichomanes*, så finns ju dessa kvar senare i höst när åkrarna är skördade. I stället koncentrerade vi oss på bäcken som korsar landsvägen strax norr

om Hagby. Det gick att direkt se blomvass *Butomus umbellatus*. Vidare såg vi vattenmärke *Sium latifolium*, men den arten hade ju även en annan grupp observerat. Vi såg även minst två arter igelknopp, kanske gles igelknopp *Sparganium emersum*, men det är osäkert, och någon art inom komplexet storigelknopp *Sparganium erectum*. I både fallen måste vi ju göra återbesök senare under säsongen för att kolla frukterna.

När jag försökte titta på bäckvegetationen längre från vägen kom jag till ett bestånd av brännässla *Urtica dioica* och där fanns även nässelsnärja *Cuscuta europaea*!

Efter några ytterligare försök att hitta fler arter återvände vi till "basen", Medåkers bygdegård, nöjda med vårt veckoslut!

Första dagens Flower Meet avslutades med en mycket välförtjänt middag på Två skator i Arboga.

Mest rapporterade kärlväxter 2022

Av Bengt Stridh

Under höstmötet var det en tävling som gick ut på att besvara vilken art av kärlväxter som varit mest rapporterad i Artportalen 2022 i Västmanlands län. Jag angav då att skogsek *Quercus robur* låg i topp enligt uttag från Artportalen 11 november. Ingen av de fem mest rapporterade arterna 2021 fanns då bland de 20 mest rapporterade under 2022.

Vid uttag 29 november blev resultatet lite överraskande ett annat. Då var jättebalsamin *Impatiens glandulifera* i särklassig topp eftersom en inventering beställd av länsstyrelsen av jättebalsamin lagts in i Artportalen efter vårt höstmöte. Knärot *Goodyera repens* hade också gått om skogsek på grund av många sena fynd i Surahammar.

Jättebalsamin låg även i topp 2021, som ett resultat av många fynd via rapportering av invasiva arter, där även allmänhet bidrar.

Även smal vattenpest *Elodea nuttallii* är klassad som invasiv och där har en inventering beställd av länsstyrelsen gett många fynd under året.

Bladrosett av knärot. Stengärdets naturreservat, Kungsör, 2022-11-12. Foto: Jan Petersson

Mest rapporterade kärlväxter i Västmanlands län 2022, uttag 29 november.

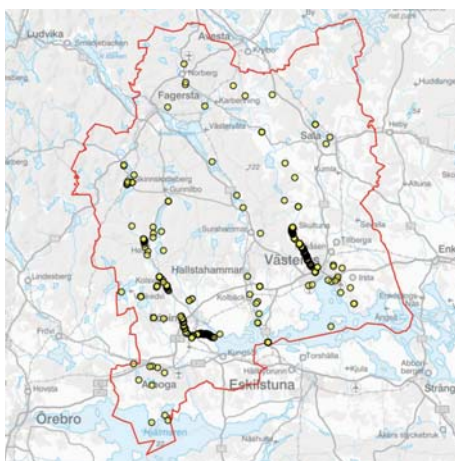
	Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Antal
1	Jättebalsamin	<i>Impatiens glandulifera</i>	445
2	Knärot VU	<i>Goodyera repens</i>	275
3	Skogsek	<i>Quercus robur</i>	236
4	Tall	<i>Pinus sylvestris</i>	187
5	Smal vattenpest	<i>Elodea nuttallii</i>	166
6	Blåbär	<i>Vaccinium myrtillus</i>	144
7	Gran	<i>Picea abies</i>	141
8	Klibbal	<i>Alnus glutinosa</i>	139
9	Örnbräken	<i>Pteridium aquilinum</i>	137
10	Hallon	<i>Rubus idaeus</i>	134
11	Kanadensiskt gullris	<i>Solidago canadensis</i>	131
12	Asp	<i>Populus tremula</i>	128
13	Revlummer	<i>Lycopodium annotinum</i>	125
14	Piprör	<i>Calamagrostis arundinacea</i>	125
15	Smultron	<i>Fragaria vesca</i>	125
16	Blomsterlupin	<i>Lupinus polyphyllus</i>	121
17	Lingon	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	121
18	Rönn	<i>Sorbus aucuparia</i>	119
19	Sälg	<i>Salix caprea</i>	118
20	Stormåra	<i>Galium mollugo</i>	117

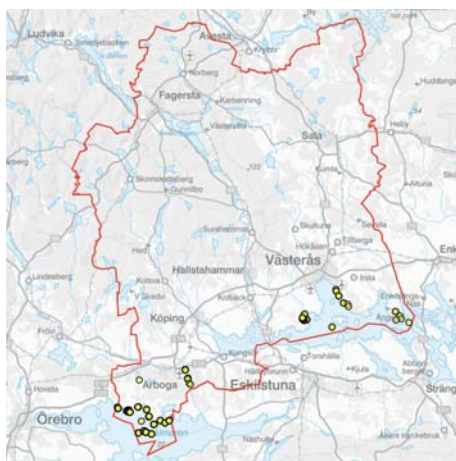
Jättebalsamin. Hamre våtmark. 2019-08-09.
Foto: Bengt Stridh

Smal vattenpest. Hässlösundet, södra Björnöbadet.
2017-09-16. Foto: Bengt Stridh

Fynd av jättebalsamin i Västmanlands län 2022, inlagda i Artportalen. Kartuttag 2022-12-04.

Fynd av smal vattenpest i Västmanlands län 2022, inlagda i Artportalen. Kartuttag 2022-12-04.

Kärrspira – årets växt 2023

Svenska Botaniska Föreningen har utsett kärrspira *Pedicularis palustris* till Årets Växt 2023. Denna tvååriga ört tillhör familjen snyltrotsväxter *Orobanchaceae*. Blomningstid är maj–juni.

Mer om kärrspira i nästa nummer av Blåsippan. Då blir det även en redovisning av årets växt 2022: grönpyrola.

Jan Petersson

Kärrspira. Ytterängsmossen, Ramnäs, 2020-07-28.
Foto: Bengt Stridh

Lingon och mjölon

Av Tina Nordberg

Många växter i vår natur är så lika varandra att vi i första ögonkastet inte kan skilja arterna åt. Lås oss krypa lite närmare och studera några arter, som lurat många, nämligen lingon *Vaccinium vitis-idaea* kontra mjölon *Arctostaphylos uva-ursi*.

Lingon och mjölon är mycket lika, de hör båda till familjen ljungväxter *Ericaceae*. De har båda vintergröna, läderartade blad som hos lingonet har inrullat kant, medan mjölonets blad är plant, även nervmönstret skiljer dem åt (se bild). Båda har inbjudande röda runda bär.

Lingon har små söta klockformade blommor.
Foto: Tina Nordberg

Mjölonets blommor är vackert formade som urnor.
Foto: Tomas Rydkvist

Lingonets bär har liksom en fyruddig stjärna.
Foto: Tina Nordberg

Mjölonet har som en liten slät navel ofta med kvarsittande pistill. Foto: Tina Nordberg

Här ser man tydlig skillnad mellan bladen, lingon till vänster, mjölön till höger. Foto: Tina Nordberg

Växtsättet skiljer dem åt. Mjölön bildar stora platta mattor med sina långa rotsläande grenar. Man finner dem oftast i lite torrare öppen barrskog, gärna tall på soliga slänter.

Lingon växer ofta i samma miljöer som mjölön, men kan även växa i friskare barrskogar. Till skillnad från mjölön växer lingon mera upprätt och sprider sig med underjordiska rötter. Lingonröda tuvor har vi ju hört besjungas.

Största skillnaden för mig mellan de här två arterna bjuder bären på. Jag gör mig inte besvär att plocka mjölön, något mera smaklöst och torrt, mjöligt bär finns inte att frambringa ur våra skogar. De är för all del inte giftiga, bara värdelösa som tillbehör på middagsbordet.

Lingon däremot är ett ypperligt sylt- och saftbär. Underbart att repa åt sig en näve och stoppa i munnen en varm dag.

Lika som bär

Vi gör gärna fler jämförelser av växter och svampar som är lika som bär. Har du tips på sådana? Det behöver alltså inte vara bärväxter, utan alla förslag är välkomna.

Hör av dig till:

blasippan@yahoo.com

Tina Nordberg, 070–303 16 10

Jan Petersson, 070–687 65 31

Vild
— eller inte?

Honplanta av humle. Lundaskogen, Västerås. 2022-09-23

Humle i Västmanlands län

Av Bengt Stridh

Nordiska muséet skriver ”Humle (*Humulus lupulus* L.) är vår enda kulturväxt som har varit lagstadgad och därmed strängt kontrollerad. Under 1600- och 1700-talen nådde humleodlingen i Sverige sin höjdpunkt och då fanns i landet miljontals humlestöror. Lantmätaren noterade alltid var humlegårdar fanns. Än idag kan man finna humleplanter på dessa sedan länge övergivna humlegårdarna.”

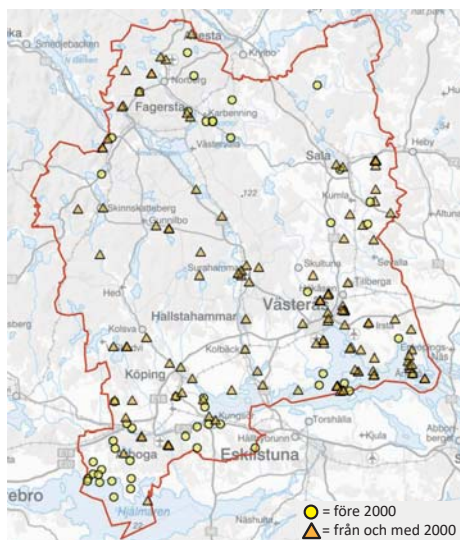
När vi (Dennis Nyström, Josefin Kjellberg, Lars Woxberg och jag) 23 september botaniserade i Lundaskogen vid Finnslätten i Västerås fanns där flera planter av humle. En hade klättrat fem till sex meter upp i lövträd och hade mängder av honkottar. En annan hade klättrat runt åtta meter upp i en tall *Pinus sylvestris*. Det gav ett exotiskt intryck. Det

fanns inte några synliga husrester i närheten och på den drygt hundra år gamla härads-ekonomiska visas skog utan bebyggelse. Den är dock högst troligt förvildad där genom dittransport, då det även fanns andra kulturspridda arter och skrot i området som tyder på att det kan ha varit någon tipplats förr. Det bekräftades av Alf Gustafsson som angav att Finnslätten var soptipp innan den nuvarande på Gryta togs i bruk, vilket var 1969.

Ulf Malmgren skriver i Västmanlands flora (1982) ”som troligen spontan tämligen allmän på mäläröarna samt spridd utefter Mälarens fastlandsstränder. Ett 20-tal lokaler inom Ridöarkipelagen karterade av Kers (1978).” Han anger den även som ”nog idiokorofyt”, det vill säga en ursprunglig art i Västmanland som invandrat utan människans hjälp.

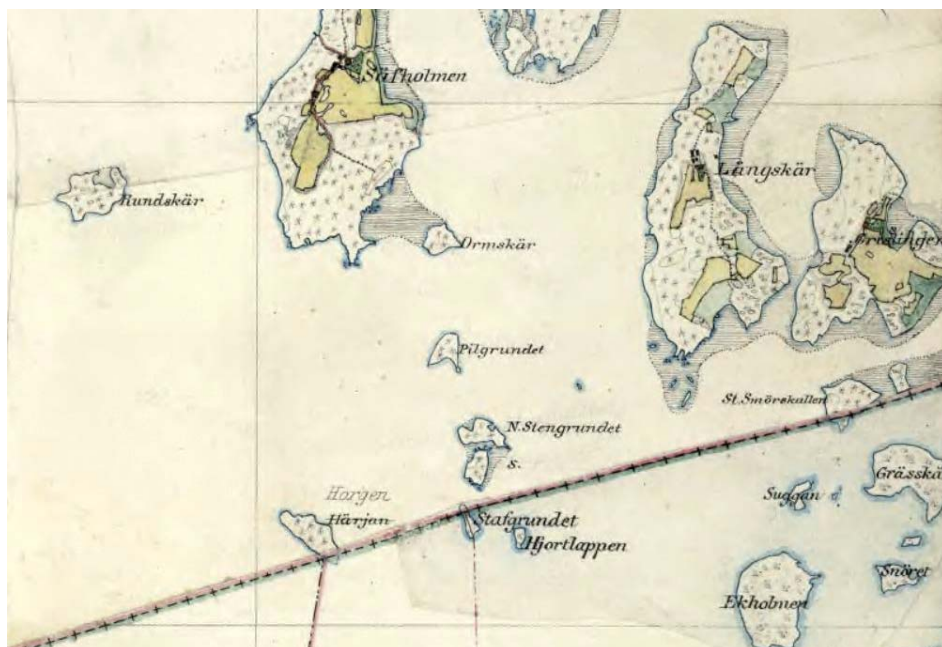
Hanplanta av humle. Kolbäcksån, Kolbäck. 2018-07-21.

Fynd av humle i Västmanlands län, inlagda i Artportalen. Kartuttag 2022-11-30.

Juha Suominen skrev artikeln "Vild humle i Finland - hur är det i Sverige?" i Svenska Botanisk Tidskrift 1990. Han anför att om humlen inte växer intill bebyggelse, växer med "rätt" ekologi som lundvegetation och stränder samt att endast honhumle har odlats så "Om hanhumle växer i skogen visar detta att förekomsten är ursprunglig."

I artikeln "Den svenska humlens ursprung" i Svensk Botanisk Tidskrift 2012 är dock Karlsson Strese, Tollin och Hagenblad av motsatt uppfattning. De anger att "Entydiga bevis på humleförekomst i vårt land finns först från 800-talet." De anger att pollen från humle inte går att särskilja från hampa, så första säkra fyndet av humle är makrofossil. Vidare "Vi fann dessutom humle endast vid tidigare humlegårdar eller bosättningar vilket talar för att det är frågan om odlingsrelikter. Av de funna växterna var en stor majoritet av honkön. Vår slutsats är

Stengrundet, lite nedanför mitten av kartan, är en liten Mälärö i Ridöarkipelagen. Ingen bosättning synlig på häradsekonomiska kartan, som troligen är från början av 1900-talet. Karta från Lantmäteriet, Min karta.

att humlen inte förekommer vild i vårt land utan kontinuerligt har införts utifrån som gagnväxt... kan hanplantor uppstå spontant. Humlens könsbestämning är inte absolut och stabil... Förekomst av enstaka hanplantor är inget bevis för att humlen är inhemsk.”

Det är överraskande att man enligt 2012 års artikel bara fann humle vid tidigare humlegårdar eller bosättningar. Var man inte medveten om strandfynd som inte är vid bebyggelse och att man därmed drog fel slutsats?

Det finns 183 fynd av humle i Artportalen i Västmanlands län. Av dessa anges fem vara hona och fyra hane samt ett fynd hade både han- och hanplantor, övriga 157 fynd saknar uppgift om kön. Runt 100 av fynden har uppgift om biotop, varav tolv anger sjö- eller åstrand. Ett eget exempel är fynd på Mälaren Stengrundet 3 augusti 2011 där jag angav ”Hanplantor i blom. Fanns längs

stranden runt hela ön! Rimligen en naturlig förekomst. Bland annat bland jättegroe och på grangrenar. På östra sidan klängande flera meter upp i små träd bildande en liten liandjungel.” Stengrundet är en liten skogsbeklädd ö, cirka 275 x 75–175 meter, som på den häradsekonomiska kartan, troligen från början av 1900-talet, verkar uppdelad i två öar med smalt sund mellan. Rimligen är den inte planterad på denna obebodda ö, möjligen kan man fråga sig om den spontant kunnat sprida sig hit från odlingar?

Referenser:

Nordiska museet. Kartorna visar vägen.

<https://www.nordiskamuseet.se/artiklar/kartorna-visar-vagen>

Else-Marie Karlsson Strese, Clas Tollin och Jenny Hagenblad. ”Den svenska humlens ursprung”. Svensk Botanisk Tidskrift 2012, Vol. 106, nr 3–4, s. 165–176.

Juha Suominen. ”Vild humle i Finland - hur är det i Sverige?”. Svensk Botanisk Tidskrift 1990, Vol. 84, nr 4, s. 259–265.

Honplanta av humle. Lundaskogen, Västerås. 2022-09-23.

BioBlitz Västmanland 2023 i Köping

Av Bengt Stridh

Den 11 juni i år hölls Västmanlands första BioBlitz på södra Björnö i Västerås, vilket vi skrev om i förra numret av Blåsippan. Syftena med BioBlitzen var att inventera arter, öka intresset för biologisk mångfald, synas som förening, få nya medlemmar och samverka mellan föreningarna.

Det blev lyckat avseende alla dessa syften. Totalt blev 845 fynd av 541 taxa inlagda i Artportalen, varav 28 rödlistade och 194 kärlväxarter.

Arrangemanget fick cirka 150 besökare. Vi var med i radio och TV och fick sex nya medlemmar.

Förutom vår förening var det Entomologiska Föreningen i Dalarna och Västmanland, Naturskyddsföreningen Västerås, Naturskyddsföreningen Västmanland och Västmanlands Ornitologiska förening som samarbetade om arrangemanget tillsammans med Studieförbundet Västmanland. Även länsstyrelsen deltog på plats.

Jan Peterson, Lars Woxberg och Josefin Kjellberg var några från vår förening som var med på BioBlitz 2022.

Arrangörsgruppen för årets BioBlitz har haft ett första möte och vi enades om att hålla en BioBlitz även 2023, den 10 juni vid Norska hagar i Köping. Boka in denna dag redan nu i din kalender!

P4 Västmanland gjorde ett inslag som publicerades 13 juni.

SVT var på plats och gjorde ett reportage som publicerades dagen efter.

Rödlistade arter funna under BioBlitz Västmanland 2022

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
Skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
Tornseglare	<i>Apus apus</i>	EN
Almdyna	<i>Hypoxylon vogesiacum</i>	VU
Almsprängticka	<i>Inonotus ulmicola</i>	VU
Gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	VU
Gulvit blekspik	<i>Sclerophora pallida</i>	VU
Hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	VU
Linddyna	<i>Biscogniauxia cinereolilacina</i>	VU
Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	NT
Desmeknopp	<i>Adoxa moschatellina</i>	NT
Fiskmås	<i>Larus canus</i>	NT
Grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	NT
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	NT
Kandelabersvamp	<i>Artomyces pyxidatus</i>	NT
Kläsefibbla	<i>Crepis praemorsa</i>	NT
Kråka	<i>Corvus corone</i>	NT
Nordfladdermus	<i>Eptesicus nilssonii</i>	NT
Rörsångare	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	NT
Sexfläckig bastardsvärmare	<i>Zygaena filipendulae</i>	NT
Skrattmås	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	NT
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT
Svartpälsbi	<i>Anthophora retusa</i>	NT
Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	NT
Svartöra	<i>Auricularia mesenterica</i>	NT
Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	NT
Trastsångare	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	NT
Vårstarr	<i>Carex caryophylla</i>	NT

*Notera BioBlitz 2023
i din kalender redan idag!*

Svårt att se sig mätt på guckusko

Kenneth Nordberg (text) och Tina Nordberg (text och foto)

Styrelsen beslutade i början på året att arrangera och finansiera en medlemsresa till någon intressant plats. Valet föll på ett besök i guckuskons rike. I beslutet ingick att föreningen skulle stå för både buss och förplägnad. Det uppskattades, för det var svårt att se sig mätt på guckusko.

På nationaldagens morgon var det dags. Närmare 30 medlemmar från vår förening samlades för att tillsammans resa till Björskogsnärs naturreservat söder om Grythyttan i Hällefors kommun. Bussen hämtade upp från Västerås och via Hallstahammar och Köping fortsatte färden mot målet.

Väl framme vid Björskogsnärs väntade en cirka 1,5 km vandring till huvudattraktionen. Innan gruppen gick vidare passade vi på att

stämma upp i ”Du gamla, du fria” eftersom det var vår nationaldag.

Naturreservatet består av en liten udde som sticker ut i sjön Torrvarpen och bjuder på en mycket intressant flora av orkidéer i allmänhet och guckusko *Cypripedium calceolus* i synnerhet. På vägen fram till reservatsgränsen, kunde man också studera blommande smörbollar *Trollius europaeus*, vilka är betydligt vanligare i västra delen av vårt landskap. Här passade också några på att vila och ta en lättare matsäck, eftersom solen sken från en närapå klarblå himmel och temperaturen var drygt 25 grader Celsius.

När vi sedan skulle fortsätta kom en tjänstebil från Örebro länsstyrelse och parkerade. Två personer hoppade ut och berättade att

Guckusko, Björskogsnärs, 2022-06-06.

Jorma Kortelainen, Yvonne Persson och Christina Schyberg beundrar ett vackert bestånd av guckusko.

de var ute för att kontrollera att de besökande höll sig på de markerade stigarna. De nämnde också att i år har man räknat till cirka 10 000 blommande plantor av guckusko mot cirka 6 000 året innan. Vi lovade naturligtvis att hålla oss till de rätta stigarna, men vi såg också att det slarvades en hel del.

Det blev nu ett väldigt fotograferande bland alla guckuskor, ingen tycktes se sig mätt på denna fascinerande orkidé. För flera i föreningen blev det en fantastisk upplevelse, ingen annanstans i landet kan man se denna rikedom av växten och som dessutom finns till allmänt beskådande. Förutom guckusko kunde man också hitta bland annat tvåblad *Neottia ovata*.

Efter ett par timmars vandrande kors och tvärs återsamlades vi för vidare avfärd till Grythyttan där lunchen intogs på restaurang Cornelis, som höll öppet dagen till ära för vår skull. Vi åkte nu vidare till ett annat natur-

reservat som heter Lejakärret, ett par mil väster om Lindesberg. Det var en liten och slingrande skogsväg sista biten, men som tur var hade vi inte en fullstor buss, så vi kunde komma ända fram till målet. Lejakärret är ett område med en fantastisk rikedom av orkidéer, men vi såg tyvärr inte så många utslagna eftersom

Mer ödmjuk i sin framtoning, men ack så vacker. Skogsstjärna *Lysimachia europaea*, Björskogsås, 2022-06-06.

Guckuskons läpp blir en fälla för pollinatörer. En del kan dock hitta vägen ut genom små öppningar vid läppens fästpunkt. Släkt-namnet *Cypripedium* kommer av grekiska Kypri, ett binamn för Afroditet, och Cypria, som är ett latinskt binamn för Venus. Det svenska namnets kommer av kucku för gök och att läppen har form som påminner om en sko.

Nöjda medlemmar på en lika solig som givande utflykt.

blomningssäsongen inte var i gång på allvar. Här kunde vi gå på en spångad led och med hjälp av teleobjektiv och skarpa blickar fanns det ändå mycket att upptäcka.

Mycket nöjda och ganska trötta, stapplade vi in i bussen för sista etappen mot hemtrakterna. De medlemmar som bor i Västerås till-

bringade i princip ett halvt dygn i naturen och på buss, men intrycken från utflykten uppvä-
gde eventuell utmattning. Efter en enkel un-
dersökning bland deltagarna fick åtminstone
undertecknade uppfattningen att detta gärna
skulle kunna upprepas ett annat år. Det blir
något för styrelsen att diskutera framöver.

Bästa sättet att börja helgen?

Häng med på Flower afterwork!

Av Josefin Kjellberg & Dennis Nyström

På sommarhalvårets fredagar, efter jobbet men före tacon, samlar föreningen blomsterintresserade helgfirare för ett lika blomstrand som nyktert afterwork. Det är det perfekta sättet att släppa arbetsveckan. Vi besöker olika platser i Västerås med omnejd och firar in helgen på bästa sätt – med blommor.

För nybörjare...

Flower-AW är perfekt för dig som vill lära dig mer om blommor – vilka är de, vad heter de, om de ofta kommer hit? och så vidare. På Flower-AW finns alltid erfarna botaniker med som kan svara på dina frågor.

Flower-AW hålls i princip varje fredag runt 16:30 under sommarhalvåret. Håll utkik på Facebook eller din mail för information om exakt tid och samlingsplats. Det går bra att vara med en liten stund någon enstaka fredag, eller att följa med ut på helkväll varje helg.

Smällglim *Silene vulgaris* i fokus.

Dennis Nyström pekar ut en insekt i en vattendroppe på en hornsärv *Ceratophyllum demersum* för Bengt Stridh.

... och nördar

Vi förenar nytta med nöje så att alla arter vi hittar också bidrar till inventeringen av länets flora. Och vi hittar alltid spännande arter som exempelvis etternässla *Urtica urens*, jungfrun i det gröna *Nigella damascena* eller hybriden gaffelbräken × svartbräken *Asplenium septentrionale* × *trichomanes*.

Flower-AW erbjuder mycket för såväl den erfarne botanikern som den naturälskande nörden.

Hoppas att vi ses till våren!

Andra arter brukar också vara nyfikna på oss.

De vilda blommornas dag 19 juni i Surahammar

Lönnbromossen visade all sin prakt

Av Einar Marklund

Vädret stod oss bi på Vilda blommornas dag i Surahammar. Vi var elva personer som besökte den sommarfagra Lönnbromossen i Ramnäs.

Lönnbromossen är en gammal slåtteräng som sköts av Ramnäs-Virsbo Naturklubb. Sören Larsson berättade om ängen och guidade oss runt i området längs en väl upptrampad stig.

Ängen är hemvist för den hotklassade och fridlysta väddnätfjärilen *Euphydryas aurinia* och ett fritt kringströvande i området kan skada plantorna av ängsvädd *Succisa pratensis*, som just nu är mål för väddnätfjärilarnas ägg-läggingsbestyr. Äggen läggs på bladen.

Såväl väddnätfjärilar som makaonfjärilar *Papilio machaon* visade upp sig fint. Makaonfjärilarnas larver lever på kärresilja *Peucedanum palustre*, som växer längre ner i kärrängen. I de blötare delarna blommar också hundratals ängsnycklar *Dactylorhiza incarnata*, en art som gynnas av slåttern. Där fanns också plattstarr *Carex disticha* och många andra starrarter. Lika så ett vidsträckt lysande vitt fält av ängsull *Eriophorum angustifolium*.

Slättergubben *Arnica montana* dök för något år sedan märkligt och oväntat upp i de torrare delarna av ängen, sannolikt inplanterad. Huruvida den har förutsättningar att

På spaning efter väddnätfjäril.

hålla sig kvar och kanske sprida sig får väl framtiden utvisa. Under alla omständigheter ett prydligt inslag i floran.

Intressant är också förekomsten av blåtry *Lonicera caerulea*, en buske med få lokaler i länet.

Efter kaffet vidtog en liten bergsbestigning för att titta på det som har gett upphov till

den för floran så gynnsamma miljön. Block av ett mörkt och lättvittrat mineral, gabbro, kunde beskådas. Floran på ängen gynnas av det mineraltillskott som vittringen åstadkommer och den kväveutarmning som slåtern åstadkommer. Lönnbromossen är en av våra alltför få kvarvarande välskötta slåtterängar.

Alla bilder är från Lönnbromossen, 2022-06-19.

Ängsblombeck besöker slättergubbe.

Ängnycklar och plattstarr. Foto: Lise-Lotte Norin

Vitulliga fält i våtmarken. Ängsull på Lönnbromossen.

De vilda blommornas dag 19 juni på Ängsö

Floraväkteri i slottsmiljö

Av Bengt Stridh

Vilda blommornas dag i Västerås var i år förlagt till Ängsö slott. Temat var floraväkteri – för dig som vill hjälpa till med miljöövervakning.

För att kunna bevara våra hotade växter krävs att man har aktuell kunskap om var arterna finns och om de ökar eller minskar. Floraväkteriet innebär att kända växtplatser för hotade arter besöks regelbundet. Vid varje besök räknas hur många exemplar som finns av arten. Man noterar också eventuella hot mot växtplatsen eller växten. Kunskapen om arternas tillstånd används på många olika sätt i naturvårdsarbete.

Vi var nio deltagare från botaniska föreningen och samarrangören Naturskyddsföreningen som fick en mycket fin dag i bra väder. Först konstaterade vi att fjolårets två lokaler vid slottet för vit kattost *Malva pusilla* (rödlistad som VU = sårbar) bokstavligen var borta. Det kan vara svårt att visa att en

art inte finns kvar på en lokal, men här var det ingen tvekan. Vid nya slottsparken var lokalen övergrusad och de jordhögar där den växte ifjol var borta. Det var väntat att detta skulle vara tillfälliga förekomster, vi känner inte till någon idag bofast lokal för vit kattost i Västmanland.

Öster om slottet finns fina ekhagar med bete, som levererade flera rödlistade arter. Hartmansstarr *Carex hartmaniorum* (VU) sågs på två platser där den ena verkar vara ny. Backtimjan *Thymus serpyllum* (rödlistad NT = nära hotad), ljus solvända *Helianthemum nummularium* subsp. *nummularium* på flera platser i stort antal (NT), vårstarr *Carex caryophyllea* (NT) och backklöver *Trifolium montanum* (NT) var andra rödlistade arter. Däremot gick vi bet på att återfinna en lokal från 2014 för månåsbräken *Botrychium lunaria* (NT), trots krypande på knä.

Hybrid mellan humleblomster och nejlikrot.

Ljus solvända.

Det blev också många andra intressanta arter med en mix som i Västmanland bara finns på Ängsö: Adam och Eva *Dactylorhiza sambucina* (överblommad sedan länge, finns i Västmanland endast på Ängsö), backglim *Silene nutans*, backsmörblomma *Ranunculus polyanthemos* som precis börjat blomma bergmynta *Clinopodium vulgare* (knopp), bergven *Agrostis vinealis*, blodnäva *Geranium sanguineum*, brudbröd *Filipendula vulgaris*, darrgräs *Briza media*, gråmalva *Malva thuringiaca* (knopp), harmynta *Clinopodium acinos*, hundtunga *Cynoglossum officinale*, hybrid humleblomster x nejlikrot *Geum rivale* × *urbanum*, jungfrulin *Polygala vulgaris*, jättestarr *Carex riparia*, kantig fetknopp *Sedum sexangulare* (knopp), kattfot *Antennaria dioica* (överblommad), knägräs *Danthonia decumbens*, luddlosta *Bromus hordeaceus*,

lundbräsma *Cardamine impatiens*, nattviol *Platanthera bifolia*, liten fetknopp *Sedum annuum*, ormrot *Bistorta vivipara*, pestskräp *Petasites hybridus*, rävstarr *Carex vulpina*, sibirisk björnloka *Heracleum sphondylium* subsp. *sibiricum*, vattenstäkra *Oenanthe aquatica*, vildpersilja *Aethusa cynapium* och vit fetknopp *Sedum album* (knopp).

Svavelticka *Laetiporus sulphureus* på en skogsek, fjällticka *Ceriporus squamosus* och mönjevaxskivling *Hygrocybe miniata* samt en del humlor blev det också.

Alla bilder är från Ängsö, 2022-06-19.

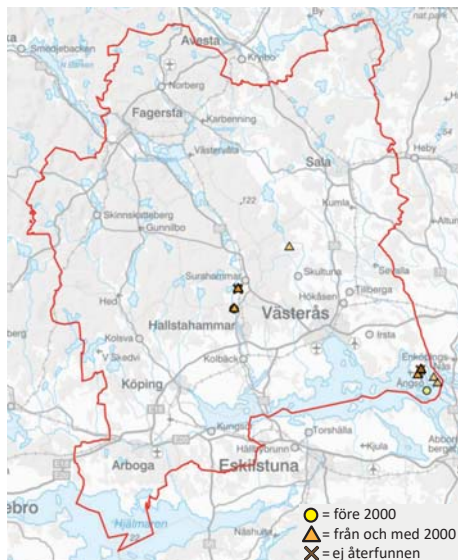
Vy mot Ängsö slott.

Hartmansstarr.

Mönjevaxskivling.

Fynd av hartmansstarr i Västmanlands län, inlagda i Artportalen.

Blodnäva.

Fjällticka.

Svavelticka på skogsek.

Ängar och slåtter på årets höstmöte

Av Bengt Stridh

Vi var 14 personer på vårt höstmöte i Ramnäs den 12 november. Tommy Lennartsson, SLU, höll ett intressant föredrag med titeln "Ängar och slåtter - Historia och ekologi".

En äng är en slåttermark. Hö bärgades överallt där det var möjligt. Ängarna kunde ligga på långt avstånd från byn.

Uttrycket "äng är åkers moder" visar vilken betydelse ängar hade i jordbruket. Från ängarna skördas hö till vinterfoder och mängden hö avgjorde hur många djur man kunde hålla. Djurens gödsel användes på åkrar som gjorde att skörden ökade av det som odlades på åkrarna.

Med tiden kom konstgödsel som gjorde att man inte behövde djurens gödsel till åkern och man kunde ha ett kreatursfritt jordbruk. Foder till djuren kan exempelvis odlas som vall på åkermark och ängen har blivit överflödigt i livsmedelssystemet.

Tommys sammanfattning:

- Ängen – en varierad och hotad grupp naturtyper.
- Alltid ett biologiskt kulturarv, oftast med rik biologisk mångfald.
- Stort biologiskt och kulturhistoriskt värde i att restaurera och sköta en äng.
- Före detta ängar finns överallt!
- Bra att i möjligaste mån lokalanpassa skötseln.
- Spännande lokalhistoria, varje äng är unik.
- Ängsskötsel – flera skötselkomponenter i olika kombinationer.

Höstmötet informerade också om BioBlitz Västmanland 2022, floraväkteri, årets växt och länsinventeringen av kärlväxter.

Leif Johansson och Tommy Lennartsson (höger) i samspråk under höstmötet.

Gammal rågform från Arboga

Av Lars Löfgren

När Thore Fries (1911) beskriver olika former av råg *Secale cereale* nämner han under typ II f. *Pleistachya*, en form med "flera (2-5) oskaftade eller skaftade normala ex. Sittande i stråets spets". Anmärkningsvärd är uppgiften om fyndplats och årtal för den avbildning som gjorts i "en gammal foliant innehållande den gamla Uplands-lagen" med mera i Uppsala universitetsbibliotek.

"På ett i bokens början befintligt blad finnas åtskilliga väl gjorda afbildningar af missbildade rågax, de äldsta från 1612 och uppenbarligen verkställda eller ombesörjda af sagde Erik Ribbing... Något dylikt har jag ej funnit i utländska litteraturen om-taladt..."

Den vid avbildningen bifogade texten är: "Sådane Rogax sex på een stielke ähre fundne j Arboga... hwilke ax ähre förde till Huaargarn Åhr 1612. Erick Ribbing..."

Referenser:

Fries, Th. M. 1911: Om bildningsafvikelser hos *Secale cereale*. Svensk Botanisk Tidskrift 5 (1): 144-151.

Fig. 1.

Bärmålla på Karelberget

Bengt Stridh

I mitt arbete som solcellsforskare vid Mälardalens universitet besöker jag rätt ofta Kärrbo prästgård, någon mil sydost om Västerås. Vi har där en forskningsanläggning som kombinerar jordbruk och solceller på samma mark, för att på så sätt få ett bättre markutnyttjande.

Längs vägen, vid Karelberget, tittar jag ibland in till en tipplats för jordmassor, belägen i barrskog. Den 19 oktober var ett sådant tillfälle. Trots det sena datumet räknade jag till 13 blommande arter av kärlväxter, däribland blekbalsamin *Impatiens parviflora*.

När jag kollade en av de sista jordhögarna fanns där en stor, lågväxt planta av en växt jag aldrig sett tidigare. Såg ut som att den hade fullt av små smultron. Insåg att det var en målla i frukt. Tänkte först på smultronmålla *Blitum capitatum*, men fann i floran att bärmålla *Blitum virgatum* är en snarlik art. Genom att studera Nordens flora och Flora Nordica band 2, som innehåller mallor, tyckte jag att det var bärmålla. Detta med tanke på blomgyttringar med stödblad även upp-

till, åtminstone en del blad med grova tänder och frönas rundade form. Belägg är taget och jag hoppas få fyndet verifierat av en expert.

Varken bärmålla eller smultronmålla har några tidigare uppgifter från landskapet eller länet Västmanland i Artportalen. Det finns ett fynd från Köping 2016 som angetts som bärmålla med osäker artbestämning, men bilderna visar att det är rödmålla *Oxybasis rubra*. Bärmålla och smultronmålla finns i provinskatalogen i Artportalen för landskapet Västmanland, så det finns äldre, verifierade fynd. Jag ser i Västmanlands flora (1982) att bärmålla har fynd från 1800-talet och in på 1900-talet, senast 1943, tagen i gymnasiets botaniska trädgård trodde författaren Ulf Malmgren. Han skriver också att ”Sedan länge utgången, både som odlad och som förvildad... Använd som prydnadsväxt troligen 1600-1800-talet.”

Bärmålla är från Sydeuropa och smultronmålla från Nordamerika. I Sverige finns de bara tillfälligt spridda från odling. Jag googlade lite och fann att det går att köpa frön för odling av både bärmålla och smultronmålla. Exempelvis Impecta fröhandel säljer frön av ”Bärmålla 'Strawberry Sticks'” och skriver: ”Smultronspenat. Spännande växt med friskt, grönt bladverk. I bladvecken bildas mängder av smultronlika, ätliga, röda bär med mild, söt smak. Bladen är utmärkta som spenat. Odlades förr i klosterträdgårdar.” Botaniskt sett handlar det dock inte om bär, utan om fruktsamlingar med röda, kraftigt uppsvällda, hylleblad.

Fynd av bärmålla i Sverige, inlagda i Artportalen. Pricken med röd ring är fyndet från Karelberget. Kartuttag: 2022-12-10

Fotografier: Bärmålla, Karelberget, 2022-10-19.
Fröna är insamlades vid senare datum.

Sanddådra återfunnen efter 39 år

Av Bengt Stridh

I Västmanlands flora (1982) skriver Ulf Malmgren om sanddådra *Camelina microcarpa* att "för närvarande endast sand- och grusblottor i kulturområden, förr åkrar och vallar (även på lera)... mycket konkurrenssvag... spridd i synnerhet från och med mitten av 1800-talet med vallväxtfrö... troligen också med sädesfrö... Sedan den genom nya jordbruksmetoder (från och med 1930-talet?) förvisats ur vallar och åkrar och diasportillförseln utifrån upphört genom bättre frörensning, har populationen snabbt minskat... Mycket sårbar".

Den 19 juli upplevde vi en riktig solskenshistoria. Dennis Nyström, Josefin Kjellberg, Kalle Källebrink och jag inventerade då fyra ekologiska åkrar på Ängsö för SLU:s åkerogräsinventering. Den tredje åkern var sydost om Åkeräng, där vi tidigare i år i förbifarten sett riddarsporre *Consolida regalis* (rödlistad som NT=nära hotad) i en veteåker så det fanns en försiktig förhoppning i bakhuvudet att det skulle kunna finnas andra intressanta arter i denna åker.

När jag höll på att fotografera riddarsporre efter dryga 25 minuter ropade Dennis att han fått syn på en okänd växt. Kände vagt igen den från bilder men det tog en stund innan namnet poppade ut från minnet. Sanddådra (rödlistad som VU = sårbar)! Ny art för oss alla. Det blev sedan sju plantor till och vi kunde summera åtta plantor på en 100 meter sträcka med en meters bredd in i åkern. Rimligen borde det ha funnits flera plantor längre in i åkern. Wow, eufori!

Senaste fyndet som är inlagt i Artportalen från Västmanlands län är från 1984 i Arboga. Solskenshistorien är att en planta av sanddådra i frukt hade påträffats av Arne Lysell i juli 1983 i en jordhöj upplagd på åkerholme utan träd- och buskskikt, knappt 200 meter öster om Åkeräng. Arnes fynd ingick i inventering av åkerholmar i projektet Floravård i Odlingslandskapet hos SLU. Fyndet saknas dock i Västmanlands flora. Denna åkerholme ligger bara cirka 150 meter från den åkerkant vi fann sanddådra. Idag, 39 år senare, finns sanddådra fortfarande kvar i området.

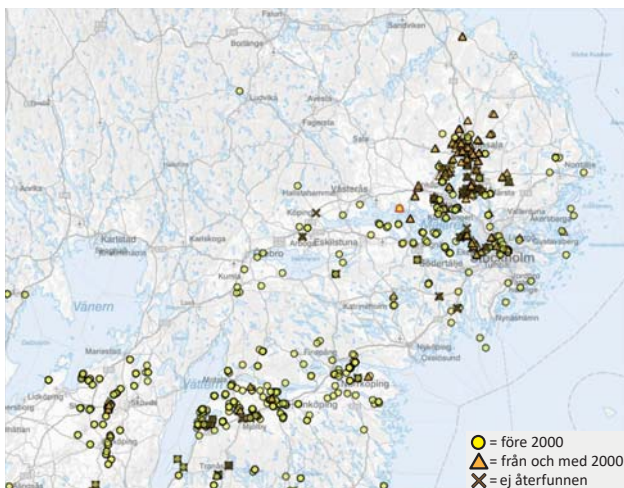
Sanddådra. Åkeräng, Ängsö. 2022-07-19.

Riddarsporre. Åkeräng, Ängsö. 2022-07-12.

Veteåker där sanddådra och riddarsporre noterades. Åkeräng, Ängsö. 2022-07-19.

Finnd av sanddådra i Mellansverige med omnejd, som är inlagda i Artportalen. Markeringen med röd kantlinje är platsen för fyndet på Ängsö.

Referenser:

Artfakta. Sanddådra. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/camelina-microcarpa-1708>

Naturvårdsverket. Åtgärdsprogram för hotade åkerogräs. <https://www.naturvardsverket.se/om-oss/publikationer/5600/atgardsprogram-akerogräs>

Ulf Malmgren. Västmanlands flora. Stockholm 1982.

Om sanddådra

Sanddåra är ettårig och höstgroende. Den ingår i "Åtgärdsprogram för hotade åkerogräs".

Artfakta skriver att "Sanddåra är ursprungligen en eurasisk stäppväxt, men den har spritts med kulturen till hela Europa och kontinental Asien liksom till Nord- och Sydamerika. På många håll är den dock enbart tillfällig."

Under luppen: Dennis Nyström

Av Tina Nordberg

Namn och ålder

Dennis Nyström, 37 år.

Födelseort och familj

Fårösund, Gotland. Mamma, pappa och två syskon (är mittensyskon). Sambo med Josefin Kjellberg.

Utbildning och sysselsättning

Snickare/mekaniker i grunden. Arbetar idag med jämställdhetsfrågor och social hållbarhet på Länsstyrelsen i Västmanland.

När och hur började ditt naturintresse?

Som liten. Det enda som fanns att göra på fritiden, under karga höst- och vinterdagar, var att vandra omkring ute i naturen, i skogarna och längs kustremsorna.

Hur och när kom du i kontakt med BFiV?

Vi (jag och Josefin) hade hittat desmeknopp ute vid Johannisberg. När vi skulle få dem validerade så mötte vi Bengt Stridh och Lars Woxberg och därmed BFiV. Det var 2020. Tyvärr återfann vi inte desmeknoppen förrän året därpå. Det visade sig vara en ny okänd lokal. Vårt första fynd som vi noterade för dagen var en småborre.

Hur ser du på klimatförändringen?

När jag tänker på klimatförändringarna så pendlar jag mellan hopp och förtvivlan, det känns som att jag är en cynisk idealist. Alla mina akademiska kunskaper säger mig att mänskligheten inte kommer klara av att lösa problemen innan det är för sent. Samtidigt som jag vet att den hopplösheten och att agera som om allt är kört i sig blir en självuppfyllande profetia. Så jag måste agera som om det skulle vara möjligt att skapa den förändring som behöver ske om vi ska ha en chans att klara av de stora utmaningar som vi (all flora, fungi och fauna inklusive människan) står inför.

Har du någon favoritväxt?

Förgätmigej – ingen specifik art.

Vilket är årets bästa botaniska minne?

En botaniktur till Gotland och för första gången fått uppleva min uppväxtplats med botaniska ögon.

Dennis Nyström i berättartagen på sommarens BioBlitz på Södra Björnö.
Foto: Jan Petersson

”

... jag måste agera som om det skulle vara möjligt att skapa den förändring som behöver ske om vi ska ha en chans att klara av de stora utmaningar som vi står inför.”

Är det något inom botaniken som intresserar dig särskilt?

Nycklar, och vad det är som skiljer arter åt.

Har du flera intressen än botaniken?

Fåglar, insekter, naturvetenskap i många olika skepnader – astronomi, geologi, kvantfysik, meteorologi, kryosfären, men också sådana världsliga ting som bergsklättring.

Vilken är din främsta drivkraft?

Att få lära mig om och röra mig i naturen, och att samtidigt få bidra till att generera kunskap.

Är du floraväktare? I så fall, vilka växter inriktar du dig på?

Ja, de lokaler som jag passerar. Har inte specialiserat mig på något.

Beskriv dig med tre ord.

Enträgen, nyfiken och naturvän.

Är det något mer du gärna vill berätta?

Jag uppskattar särskilt Flower-afterwork. Sådan AW är perfekt när man vill släppa jobbtankarna på fredag eftermiddag.

FOTOsyntesen

Här kan du dela med dig av dina bilder som har med botanik och naturupplevelser att göra! Skriv vad bilden föreställer samt var och när den är fotograferad. Genom att skicka in bilden godkänner

du att BFIV får publicera den i Blåsippan samt på föreningens webbplats och Facebooksida. Du får förstås gärna skicka flera bilder. Skicka i högupplöst originalformat till: blasippan@yahoo.com

Spännande växtfynd fångade på bild av Bengt Stridh.

Ovan: Rättsvans. Labbarn, Ängsö, 2022-07-22.

Till vänster: Sträv kardvädd.

Finnsläätten, Västerås, 2022-09-16.

Tack

till alla er som på olika sätt delar kunskaper, bilder och upplevelser här i Blåsippan och i Facebookgruppen Vilda Växter i Västmanland.

Vad vill du läsa om i nästa Blåsippan?

*Hör av dig till
Blåsippans redaktion:*

blasippan@yahoo.com

Jan Petersson
070-687 65 31

Tina Nordberg
070-303 16 10

Nästa Blåsippan kommer ut våren/sommaren 2023. Manusstopp 15 mars.

Föreningen för dig med intresse för botanik i Västmanlands län

Vårt syfte är att främja utbytet av erfarenheter och kunskaper mellan medlemmarna, öka intresset för och kunskapen om botanik i Västmanlands län, verka för skydd och vård av hotade arter och växtmiljöer samt inventera länets växter och svampar. Det gör vi genom kurser, utflykter, inventeringar och föredrag. Välkommen!

Medlemsavgift 2022

Medlemskap i föreningen erhålles genom att betala medlemsavgiften som är 150 kronor per person och 200 kronor för hel familj på bankgiro 308–6865. Om du betalar med inbetalningskort meddela också ditt namn och din e-postadress på inbetalningskortet. **Swish:** 123 359 6780

Ny e-postadress?

Glöm inte att skicka din nya e-postadress till vår kassör Kenneth Nordberg, e-post: pkenneth.nordberg@gmail.com

Vi mejlar inbjudningar, påminnelser med mera under året.

Webbplats: www.bfiv.se

Vi ses även på Facebook!

Sök på Vilda växter i Västmanland och gå med i gruppen.

Styrelse vald 2022

Bengt Stridh, ordförande
Gäddeholm 73, 725 97 Västerås
070–532 30 67, stridh.bengt@telia.com

Ann-Christin (Tina) Nordberg, vice ordförande
Våsjö skola, 731 13 Kolsva
070–303 16 10,
tina_nordberg@hotmail.com

Bo Eriksson, sekreterare
Aspvretsvägen 4, 733 60 Västerfärnebo
0224–74 01 12, 070–510 57 21
fagelbo45@gmail.com

Kenneth Nordberg, kassör
Våsjö skola, 731 13 Kolsva
073–934 82 85,
pkenneth.nordberg@gmail.com

Einar Marklund, Surahammar,
073–783 68 40,
einar.marklund@bredband.net

Eva-Lena Bjursten, Arboga,
070–565 97 57, eva.lena.bjursten@gmail.com

Josefin Kjellberg, josefin.kjellberg@gmail.com

Dennis Nyström, reggamig2012@live.se

Valberedning:

Seppo Ormiskangas, sammankallande
Ängelsberg, 0223–302 16

Lise-Lotte Norin, Surahammar, 072–240 87 01

Revisor: Sylva Arnell

Revisorssuppleant: Lars Gustavsson

Återkommande använda källor och förkortningar

Utbredningskartor:

Artportalen, <http://www.artportalen.se/>

Artkaraktärer och växtplats:

Mossberg, Bo, och Stenberg, Lennart. 2018.

Nordens Flora. Stockholm: Bonnier Fakta.

Malmgren, Ulf. 1982. *Västmanlands Flora*. Stockholm:

Forskningsrådets förlagstjänst

Etymologi och användning:

Corneliuson, Jens. 2000. *Växternas namn*. 2. uppl.

Stockholm: Wahlström & Widstrand.

Linné, Carl von. 1760. *Svensk Flora*. Stockholm: Forum.
(originalutgåva *Flora svecica*, 1755)

(Originalets titel: *Flora svecica*, utgiven av Lars Salvius, Stockholm, 1755)

Den virtuella floran, <http://linnaeus.nrm.se/flora/>

Wikipedia, <http://sv.wikipedia.org/wiki/>

Förkortningar:

sp. = specie: obestämd art

spp. = species: flera obestämda arter

subsp. = subspecie: underart

subssp. = subspecies: flera obestämda underarter

s.str. = sensu stricto: i strikt bemärkelse

s.lat. = sensu lato: i vidare bemärkelse

Ridöfjärden ryker. 2022-12-12. Foto: Bengt Stridh

www.bfiv.se